

paa et Exempel fra Bornholm. Ogsaa der har der været en stor religiøs Bevægelse, ogsaa der har en begavet ordinere Mand haft en stor Virksomhed i denne Retning. Jeg erkjender, at hvis Loven dengang havde været Lov, da var den Udtrædelse af Folkekirken, som er skeet i et ikke saa ringe Omfang, — jeg vil dog bemærke, at nu saavel Bestræbelserne i Retning af Udtrædelse som selve Udtrædelserne for en Deel ere i Tilbagegang, jeg kan næsten sige standsede — vistnok bleven noget udsat, kommen noget senere, men den vilde ikke være bleven forhindret derved; thi den Mand, som foranledigede Udtrædelsen, fik Blikket i en forkeert Retning, og det var det, som egentligt foranledigede Udtrædelsen. Han havde faaet Blikket paa Tanken om det rene, ubesmittede Samsund, det rene Alterbord, som ingen Uværdig maatte deeltage i; han havde fæstet Blikket i saa stærk en Grad paa Mislighederne i Folkekirken, som efter hans Mening vare der, navnlig paa den Omstændighed, at der ikke fandtes nogen rigtig Kirketugt, og at det derfor vilde være nødvendigt at skabe et rent, frit Kirkesamsund, at jeg er vis paa, at Loven, selv om den dengang havde været Lov, alligevel ikke vilde have forhindret Udtrædelsen. Udtrædelsen er skeet, og det er offentligt bekendt, hvorledes den Mand, jeg sigter til, har omtalt Folkekirken, hvorledes han har kaldt den med alle de meest nedværdigende Navne, og kaldt dens Præster Mæenedere og andet Sligt, som følger med en lidensabelig Sindsstemning. Denne Mand har ogsaa endnu sin Ordination. Dersom Loven udkommer, kan jeg ikke see Andet, end at det ogsaa maa være tilladt at løse Sognebaand til ham; og skal Ordinationen fradømmes ham, komme vi ind paa Kirkeretter om Troessager, som Gud forbyde. Lovudkastet tillader altsaa ogsaa at løse Sognebaand til ham. Men det forekommer mig, at det vil være en Forargelse, om Folkekirken Medlemmer skulde kunne løse Sognebaand til ham, med Gylbighed ligeoverfor Folkekirken og med Gylbighed af hans Handlinger ligeoverfor borgerlige Forhold. Den Forargelse, som det efter min Formening vilde vække, hvis noget Saadant skete, kan jeg ikke være med at bidrage til, og derfor stemmer jeg imod § 1.

Derimod vil jeg gjøre en Henstilling til den høitærede Cultusminister; jeg vil bede ham om at betragte det Forslag, som nu er fremkommet, og som jeg haaber maa falde, som en Opfordring til at gjøre Sit til, at de kirkelige Forhold saavidt muligt blive frigjort fra Statens Herredømme. Jeg vilde ønske, at den Kirkesforfatning, som er lovet os i Grundloven, maatte komme frem, thi ligesom jeg vil have Friheden i Folkekirken, saaledes vil jeg ogsaa have, at Folkekirken skal have en bestemt Organisation, som ethvert andet religiøst Samsund. Af disse Grunde kan jeg ikke stemme for § 1. Derimod maa jeg paa det Bestemteste tiltræde og er for mit Vedkommende bestemt paa at stemme for et Indbringningsforslag, som senere vil komme under Forhandling, men da det nu ikke er under Forhandling, finder jeg ingen Grund til at omtale det, men jeg ønsker, at de Bestemmelser, som deri ere givne, skulle fremkomme gennem den lovgivende Magt.

Madvig: Da jeg forlangte Ordet, medens den ærede 4de Landthingsmand for 1ste Kreds (Rieger) talte, var det ikke af Hensyn til Ytringer af ham; men den nærmeste Foranledning til, at jeg ønskede Ordet, var en Ytring af den høitærede Cultusminister, der ikke forekom mig at være ganske heldig, og som kunde opfattes saaledes, at den mod hans Ønske kunde fremkalde Modstand mod, hvad han vilde. Han sagde nemlig, at det, at der ikke var nogen virkelig Trang til Lovudkastets § 1, fremgik deraf, at Ordføreren for den selv betegnede dem, hvis Interesse derved skulde varetages, som en Minoritet. Jeg vil udtaale mig om denne Ytring, fordi den kunde synes at være temmelig overensstemmende med Noget, jeg sagde ved forrige Behandling, medens den i Virkeligheden staaer i stor Modsetning til, hvad jeg da yttrede. Det vilde være altså meget at forlange, at en Trang, for at man skulde erkende dens Tilværelse, skulde være tilstede hos saa Mange, at de udgjorde Majoriteten; Trangen kan meget godt være tilstede og være stærkt berettiget, skøndt de Personer, der søle den, kun kunne siges at være en Minoritet; men, hvad jeg forrige Gang sagde, var,